

Český úřad zeměměřický a katastrální

Pod sídlištěm 1800/9
Kobylisy
18211 Praha 8
ID datové schránky: uuaaatg
e-mail: karel.vecere@cuzk.cz

DATOVOU SCHRÁNKOU A ELEKTRONICKOU POŠTOU

V Praze dne 13. května 2021

OTEVŘENÝ DOPIS PŘEDSEDOVI ČÚZK

ŽÁDOST O UPUŠTĚNÍ OD TECHNICKÝCH ÚPRAV OMEZUJÍCÍCH NAHLÍŽENÍ OBČANŮ DO KATASTRU NEMOVITOSTÍ

Vážený pane předsedo,

obracím se na Vás v návaznosti na upozornění zveřejněné dne 4. 4. 2021 na webových stránkách Českého úřadu zeměměřického a katastrálního (dále jen „**ČÚZK**“ nebo „**Úřad**“) pod názvem „*Upozornění uživatelům na připravované změny v aplikaci*“ (dále jen „**Upozornění**“), kterým Úřad oznamuje provedení technických úprav aplikace nahlížení do katastru nemovitostí plánované na červen 2021 (dále jen „**Technické úpravy**“).

Podle zveřejněného Upozornění došlo od začátku roku 2021 k extrémnímu nárůstu počtu přístupů do databáze Nahlížení do katastru nemovitostí, který byl podle Úřadu z velké části tvořen nezákonným vytěžováním databáze softwarovými roboty, což mělo způsobit problémy s nahlížením do katastru nemovitostí. Bližší informace o extrémním nárůstu počtu přístupů Úřad nevedl.

ČÚZK v Upozornění informoval, že situaci se podařilo ČÚZK vyřešit posílením technické infrastruktury. Úřad dále informoval, že v zájmu zajištění budoucího fungování nahlížení do katastru nemovitostí v červnu 2021 provede Technické úpravy aplikace Nahlížení do katastru nemovitostí. Chce tak předejít tomu, aby se podobná situace opakovala. Technickými úpravami se rozumí omezení přístupu anonymním (nepřihlášeným uživatelům), kterým nově budou zobrazovány pouze základní informace o nemovitostech a řízeních, bez uvedení vlastníků nemovitostí a účastníků řízení. Dosud volně a anonymně přístupné úplné údaje budou nově přístupné pouze uživatelům, kteří budou přihlášení prostřednictvím Portálu národního bodu pro identifikaci a autentizaci – eidentita.cz nebo pomocí účtu

Dálkového přístupu do katastru nemovitostí. ČÚZK současně uvedl, že daným opatřením je sledováno zvýšení ochrany soukromí a osobních údajů uvedených v katastru nemovitostí a ujistil, že technická omezení nezpůsobí běžným uživatelům větší komplikace.

Přestože ČÚZK hledá způsob, jak odstranit technické problémy při nahlížení do katastru nemovitostí, a snaží se naplňovat své zákonné povinnosti ve prospěch občanů ČR, **je třeba důrazně odmítnout způsob, kterým tak ČÚZK hodlá činit. Přípravovaná Technická opatření představují nezákonný a nepřiměřený zásah do práv občanů a jsou v rozporu se základními principy demokratického právního státu a ústavním pořádkem ČR.**

Tři zásadní výhrady proti Technickým opatřením:

- 1. Rozpor se základními principy demokratického právního státu, nezákonnost a nepřiměřenost.** Katastr nemovitostí je **ze zákona veřejný**. V souladu s katastrálním zákonem a příslušnou prováděcí vyhláškou jsou občané oprávněni nahlížet do katastru nemovitostí, **aniž by se museli jakkoli identifikovat. Svobodný přístup k informacím** je jedním ze základních práv občanů v demokratickém právním státě. Omezit přístup občanů k informacím lze **jen na základě zákona** a v případech, kdy důvody pro omezení práv občanů na informace převažují zájem na zachování přístupu občanů k informacím. Sledovaného účelu (tj. funkčnosti databáze nahlížení do katastru nemovitostí) lze bez sebemenší pochyby dosáhnout jinými, k právům občanů, šetrnějšími způsoby. Je nepřijatelné, aby právo občanů na informace bylo omezeno s odůvodněním o zajištění technické funkčnosti databáze. V situaci, kdy ČÚZK uvádí, že se podařilo zajistit vyřešení technických problémů s fungováním databáze, je zcela nepřiměřené, aby se omezovalo právo na informace občanů formou **preventivních technických opatření**. Omezení přístupu nahlížení do katastru nemovitostí formou technického opatření je **v rozporu s platnými právními předpisy**, tj. katastrálním zákonem a prováděcí vyhláškou, které jsou závazné i pro ČÚZK.

Právní řád ČR je založen na principu **individuální odpovědnosti** za protiprávní jednání. Má-li ČÚZK podezření, že se určitá osoba dopouští nezákonného vytěžování dat, je dokonce **povinností ČÚZK takové jednání prověřit** a informovat příslušné **správní orgány či orgány činné v trestním řízení**, jejichž povinností je vyšetřit, zda došlo ke spáchání protiprávního jednání, zjistit, kdo se ho dopustil, a v souladu se zákonem rozhodnout o odpovědnosti pachatele za takové jednání a v souladu se zákonem rozhodnout o formě a výši trestu. V demokratickém právním státě je nepřipustné, aby **za individuální nezákonné jednání byli postihováni kolektivně všichni občané ČR** formou omezení přístupu k informacím.

- 2. Ochrana soukromí a osobních údajů se nezvýší, a naopak se bude zpracovávat více osobních dat.** Nelze souhlasit s tvrzením ČÚZK, že omezením přístupu anonymních uživatelů k nahlížení do katastru nemovitostí a povinnou identifikací žadatelů dojde ke zvýšení ochrany soukromí a osobních údajů vlastníků nemovitostí. Osobní údaje vlastníků nemovitostí budou dále zjistitelné, a tudíž **potenciálně zneužitelné. Namísto omezení rozsahu údajů** bude ČÚZK zpracovávat **nové množství osobních údajů** o tom, kdo do katastru nemovitostí nahlíží a na jaké nemovitosti se dívá. Vystává tak otázky typu, jak dlouho budou tyto údaje zpracovávány a komu a za jakých podmínek budou zpřístupňovány.
- 3. Podstatné ztížení přístupu pro většinu obyvatel a úplné vyčlenění části obyvatel od nahlížení do katastru nemovitostí.** Nelze souhlasit s veřejně prezentovaným názorem ČÚZK, že změna „*nepřinese běžným uživatelům větší komplikace*“. Eidentita je v ČR na počátku své existence.

Podle dostupných statistických údajů jen malý zlomek občanů ČR ji reálně využívá. Proces registrace je poměrně složitý, člověk musí být zorientován v moderních technologiích, seznámit se s novou terminologií a musí vlastnit a na potřebné úrovni ovládat výpočetní techniku a aplikace v chytrém mobilním telefonu, přičemž vlastní používání není intuitivní ani uživatelsky přívětivé. To vše fakticky vyčleňuje početnou skupinu občanů zpravidla v důchodovém věku, kteří nemohou či nechtějí mít eidentitu. **Především ale jde o právo občanů využívat moderní technologie pro komunikaci s veřejnou správou, nikoli jejich povinnost.**

Připravovaná Technická opatření ČÚZK, která mají omezit přístup občanů do databáze Nahlížení do katastru nemovitostí **je třeba jako nezákonný a nepřiměřený zásah do práv občanů důrazně odmítnout.** Omezit právo občanů na přístup k informacím **nelze** dle platných právních předpisů Technickými opatřeními činěnými **z preventivních důvodů.** Technická opatření nepřinesou tvrzené zvýšení ochrany soukromí a osobních údajů, ale **způsobí navýšení rozsahu zpracovávaných údajů** nejen o vlastních nemovitostí, ale také o občanech, kteří nahlíží do katastru nemovitostí a přinášejí tak **nové problémy při zpracování osobních údajů.** Technická opatření **způsobí významné zhoršení pro uživatele** a početné skupině uživatelů, kteří nechtějí či nemohou si zřídit eidentitu, **fakticky znemožní přístup** do veřejné databáze katastru nemovitostí.

Navržená Technická opatření jsou navíc nepromyšlená, unáhlená a připravená bez potřebné diskuze odborné i laické veřejnosti. V zájmu ochrany práv občanů ČR proto žádám, aby ČÚZK od zamýšlených Technických úprav v podobě omezení přístupu občanů k nahlížení do katastru nemovitostí zcela upustil. Současně ČÚZK vyzývám, aby hledal jiná řešení, která budou odpovídat principům demokratického právního státu, jež jsou zakotveny v ústavním pořádku ČR.

Děkuji a jsem s pozdravem

Mgr. Petr Novotný
advokát